

Kokoviljasäilörehulla taloudellista ruokintaa maidontuotantoon

HARRI TURUNEN, MTT

Kokoviljasäilörehussa yhdistyvät nurmi- ja viljatuotannon edut. Viljelyssä voidaan nimittäin hyödyntää viljojen ravinnekäyttö- ja suojakasviominaisuudet, mikä antaa liikkumatilaa pellon- ja lannankäytölle. Korjuutyö voidaan tehdä säilörehutyökonein. Tuotantokustannukset pienenevät, mutta kokoviljan käyttömahdollisuuksiin ja kokonaistaloudellisuuteen vaikuttaa myös tukipolitiikka. Tilamallitarkastelussa on lähtökohtana keskimääräistä teknologiaa käyttävä 32 lypsylehmän tila, jonka keskituotos on 7 500 kiloa lehmää kohti. Perustilan ruokinta perustuu tilalla tuotettuun esikuivattuun säilörehuun ja rehuviljaan sekä rypsirouheeseen. Ruokintaan tarvittavan pellon pinta-ala on kesantoineen 56 hehtaaria.

Vertailussa oleva kokoviljatila vastaa tilannetta, jossa oma rehuvilja on korvattu ostorehuviljalla ja 60 prosenttia karkearehun kuiva-aineesta on peräisin kokoviljasta. Ruokintaan tarvittava kokovilja-ala on tällöin 14 hehtaaria. Molempien tilojen pinta-ala oletetaan samaksi, joten nurmisäilörehun ja rehuviljan viljelystä ylijäävä peltomaa (17 hehtaaria) kesannoidaan. Molemmilla tiloilla karjanlanta käytetään ympäristötukiehtojen puitteissa. Laskelmat on laadittu vuoden 1998 kustannus- ja hintatasoon. Tuet on huomioitu vuoden 2000 mukaan.

Kokoviljaruokinta pienentää maidon tuotantokustannusta

Maidontuotannon kustannukseksi muodostuu 2,78 markkaa litralta, kun tila tuotti oman rehuviljan ja 2,53 markkaa litralta kokoviljatilalla. Perustilalla puimuri- ja kuivurikustannusten osuus on noin 0,20 markkaa litralta, joten tuotannon kustannusero johtuu pääosin omaisuuskustannuksista. Kokoviljatilan tarvikekustannuksista on ostoviljan osuus 8 penniä litralta. Työkustannus on lähes yhtä suuri molemmissa malleissa. Tuotot ovat perustilalla 3,25 markkaa litralta ja kokoviljatilalla 3,12 markkaa litralta. Maidon myynti- ja tukituotot ovat tiloilla samat, joten tuottoero muodostuu lähinnä viljan saamista pinta-alatuista. Kun tuotoista vähennetään tuotantokustannus ja huomioidaan kustannuslaskelmaan sisältyvät poisto- ja välityseläinten myyntitulot (0,20 markkaa litralta), saadaan tulomarginaaliksi perustilalla 0,27 markkaa litralta ja kokoviljatilalla 0,39 markkaa litralta. Tulomarginaali kuvaa velattoman tilan nettovoittoa, jossa ovat mukana koko pääoman korkovaatimus ja viljelijäperheen työn palkkakustannus.

Kokoviljan vaihtoehdoksi

Siirtymistä kokoviljasäilörehun tuotantoon kannattaa harkita erityisesti niillä tiloilla, joiden viljankorjuu- ja käsittelykalusto on käyttöikänsä lopussa. Kustannussäästöt syntyvätkin pääosin siirryttäessä käyttämään pelkästään nurmityökoneita. Vaikka kokoviljatilan viljelyala pienenee, voidaan karjanlanta yhä käyttää tukiehtojen puitteissa. Kokoviljan tuotannossa voidaankin luopua viljakoneketjusta, mutta hyödyntää samalla viljakasvien hyvät suojakasvi- ja lannankäyttömahdollisuudet. Lisäksi rehuviljan tuet ovat pysyneet kilpailukykyisinä verrattuna nurmirehuun. Siirtymistä kokoviljaan kannattaa harkita myös sellaisilla tiloilla, jotka luopuvat vuokramaistaan tai joilla on niukkuutta pellosta. Jos koko viljelyala on tilan omistuksessa, ylijäävän pellon käytölle on etsittävä vaihtoehtoja. Jos tuotannon tehokkuudelle tai yksikkökoolle ei aseteta ehtoja, voidaan kannattavuuden ja pellonkäytön suhdetta hakea muuttamalla myös eläinmääriä tai ruokinnan rehuseossuhteita. Vaihtoehtona voi olla pienempi kasvinviljelyn tehokkuusvaatimus tai luomukotieläintuotanto, jolloin myös kokoviljatilalla tarvittava peltoala voi olla lähempänä perustilan peltoalaa.

Tilamallien tulkinnessa on huomioitava se, että ne on tarkoitettu ensisijaisesti kustannusten seurantaan ja saman tuotantosuunnan välisiin vertailuihin. Tässä esitettävät laskelmat ovat ensimmäisiä kotimaisiin kokoviljatutkimuksiin pohjautuvia taloustarkasteluja. Laskelmista on julkaistu väliraportti viime vuonna ja sitä tullaan päivittämään tämän vuoden kuluessa. Lisäksi laaditaan uudet laskelmat naudanlihantuotantoon.

Lisää aiheesta: Harri Turunen, 2000. Kokoviljasäilörehun viljelyn tuotantokustannukset ja kannattavuus maidontuotannossa. MTTL:n selvityksiä 6/2000. Hinta 50 mk. Tilaukset: puh. (09) 504 471.

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2001: 16 sähköposti harri.turunen@mtt.fi puhelin (09) 5044 7235.